

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ
ТА ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ
РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Державного університету
економіки і технологій
протокол від «25» лютого 2021 р. № 6

Голова Вченої ради Державного
університету економіки і технологій
А. ШАЙКАН
«25» лютого 2021 р.

Введено в дію наказом
від «25» лютого 2021 р. № 29

Кривий Ріг
2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Зміст і види самостійної та індивідуально-консультаційної роботи здобувача вищої освіти
3. Організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи здобувача вищої освіти (СРС)
4. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення умов для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
5. Методичне забезпечення самостійної роботи
6. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти
7. Індивідуально-консультаційна робота зі здобувачем вищої освіти
8. Система контролю самостійної роботи здобувачів вищої освіти
9. Критерії оцінки результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти (СРС)
10. Порядок внесення змін до Положення

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення укладено на підставі Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у Державному університеті економіки і технологій (ДУЕТ).

1.2. Головною одиницею навчального процесу згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою є кредит. Відповідно до статті 1 Закону України «Про вищу освіту» кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС складає 30 годин. Навантаження одного навчального року становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

1.3. Навчальний час, відведений для самостійної та індивідуально-консультаційної роботи здобувача вищої освіти, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним та робочим навчальним планами, графіком освітнього процесу.

Співвідношення обсягів самостійної, індивідуально-консультаційної роботи здобувача вищої освіти та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення і дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в освітньому процесі **практичних і лабораторних занять.**

1.4. Самостійна робота здобувача вищої освіти (далі – СРС) - це форма організації освітнього процесу, за якою заплановані завдання виконуються здобувачем під методичним керівництвом викладача. СРС є основним засобом засвоєння навчального матеріалу під час позааудиторної навчальної роботи. СРС спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами за час навчання, їхнього поглиблення, набуття й удосконалення практичних навичок та вмінь відповідно до обраної спеціальності.

1.5. Планування, завчасне передбачення форми контролю та розосередженість самостійної роботи є запорукою її успішної організації.

1.6. Підвищення ролі СРС під час навчання у закладі вищої освіти вимагає відповідної організації освітнього процесу, модернізації навчально-методичної документації, розробки нових дидактичних засобів навчання, навчально-методичної літератури, спрямованої на ефективну організацію СРС, нових форм і методів контролю та самоконтролю знань.

1.7. Це Положення визначає вимоги та умови, необхідні для організації самостійної навчальної та наукової роботи студентів, та спрямоване на вирішення таких завдань:

- створення умов для реалізації єдиного підходу викладачів до організації СРС;
- визначення ролі та завдань підрозділів університету в організації СРС.

2. ЗМІСТ І ВИДИ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Зміст і види самостійної та індивідуально-консультаційної роботи здобувача вищої освіти визначається Силабусом конкретної дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

- 2.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає:
- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, лабораторних тощо);
  - виконання завдань із навчальної дисципліни протягом семестру;
  - роботу над окремими темами навчальних дисциплін, які згідно з силабусом дисципліни винесені на самостійне опрацювання здобувачів вищої освіти;

- підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі до курсових, поточних і комплексних контрольних робіт;
- виконання завдань, передбачених програмою практики;
- роботу в студентських наукових гуртках, семінарах тощо;
- участь у науковій і науково-методичній роботі кафедр, факультетів / інститутів;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, олімпіадах тощо;
- підготовку до підсумкової державної атестації, у тому числі й виконання кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи або підготовку до атестаційного іспиту.

2.3. У освітньому процесі можливі різні форми представлення результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Наприклад, тестування, реферат, модульні контрольні та розрахунково-графічні роботи, співбесіда, перевірка виконання індивідуальних завдань, ділові ігри та творчі наукові конференції, колоквиуми, написання есе, конспекти першоджерел, інші форми.

2.4. Необхідними умовами для успішної організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти є інструктивно-методичні та інформаційні матеріали для самостійної роботи, критерії оцінки результатів самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

2.5. Для організації СРС необхідні наступні умови: готовність здобувачів вищої освіти до самостійної роботи, мотив до надбання знань; наявність і доступність до необхідної навчально-методичної літератури та довідкового матеріалу; наявність відповідної матеріально-технічної бази: навчально-лабораторного обладнання, комп'ютерних класів тощо; система регулярного контролю якості виконаної самостійної роботи; консультаційна допомога викладача.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ (СРС)

3.1. Співвідношення обсягів аудиторних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти визначається з урахуванням специфіки та змісту цілі в реалізації освітньо-професійної програми, а також питомої ваги в освітньому процесі практичних і лабораторних занять.

3.2. Організацію СРС у ДУЕТ забезпечують:

- директори інститутів та декани факультетів Університету;
- кафедри університету;
- науково-педагогічні працівники.

3.3. Кафедри ДУЕТ:

визначають:

- основні напрями, зміст, форми та методи підготовки здобувачів вищої освіти до самостійної роботи, формують мотивацію до отримання знань і навичок;
- конкретний зміст, обсяг матеріалу для самостійного вивчення з кожної дисципліни відповідно до навчального плану;
- спосіб викладення навчального матеріалу в методичній літературі (навчальних посібниках, методичних указа́вках тощо) в доступній для ефективного засвоєння формі;
- бюджет часу здобувача вищої освіти, необхідний для засвоєння певного обсягу матеріалу з кожної конкретної дисципліни;
- основні напрями наукової роботи здобувачів вищої освіти;
- забезпечують і здійснюють:* контроль за організацією та якістю виконання СРС;
- аналіз ефективності СРС, внесення коректив із метою активізації та вдосконалення СРС;

- моніторинг розвитку навичок СРС і пропонують рекомендації щодо їхнього вдосконалення.

3.4. Викладачі ДУЕТ

ознайомлюють здобувачів вищої освіти із:

- формами та методами організації освітнього процесу в університеті;
- методикою СРС,
- критеріями оцінювання якості СРС;
- метою, засобами, трудомісткістю, строками виконання, формами контролю СРС;

формують:

- навички роботи з підручниками, класичними першоджерелами та сучасною науковою літературою;
- навички пошуку оптимальних варіантів відповідей, розрахунків, рішень;
- навички науково-дослідницької роботи;

проводять і здійснюють:

- групові та індивідуальні консультації;
- систематичний контроль за виконанням здобувачами вищої освіти завдань, рекомендованих до самостійного опрацювання;
- аналіз та оцінку роботи здобувача вищої освіти.

3.5. Бібліотека ДУЕТ:

- організовує консультації з бібліографії для формування у здобувачів вищої освіти навичок пошуку інформації, уміння орієнтуватися в довідково-бібліографічному апараті бібліотеки, інформаційних системах і базах даних;
- надає здобувачам вищої освіти допомогу в організації роботи з навчально-методичною літературою, що наявна у бібліотеці в друкованому та електронному вигляді.

4. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. СРС над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни може виконуватися у бібліотеці, аудиторіях і лабораторіях, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

4.2. Університет створює здобувачу вищої освіти всі умови, необхідні для успішної самостійної навчальної роботи, зокрема забезпечує доступ до навчальної та лабораторної бази, комп'ютерних класів, бібліотечного фонду.

4.3. Під час організації СРС із використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації чи допомоги з боку фахівця.

4.4. Бібліотека забезпечує освітній процес необхідною літературою та інформацією (комплектуює бібліотечний фонд навчальною, методичною, науковою, періодичною, довідковою літературою згідно з навчальними планами та програмами (у тому числі літературою на електронних носіях).

4.5. СРС може також проводитися на базах практики в період проведення всіх видів практик на підприємствах різного профілю міста та регіону.

4.6. Під час проведення лабораторних, самостійних дослідницьких робіт на технічному чи лабораторному устаткуванні з метою безпечного проведення робіт усі студенти ознайомлюються з правилами техніки безпеки, протипожежними заходами, правилами особистої гігієни, способами надання першої медичної допомоги в разі виникнення нещасних випадків тощо.

4.7. Усі види самостійної роботи виконуються під безпосереднім керівництвом

викладача.

5. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. СРС забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретних навчальних дисциплін.

5.2. До навчально-методичного забезпечення СРС належать:

- силабуси дисциплін, підручники та навчальні посібники, навчальні матеріали як у паперовому, так і в електронному вигляді відповідно до державного стандарту освіти;
- методичні рекомендації та посібники з організації СРС;
- завдання для СРС;
- тематика рефератів і доповідей;
- тематика курсових робіт та проектів і методичні рекомендації щодо їхнього виконання;
- тематика кваліфікаційних робіт та методичні рекомендації щодо їхнього виконання;
- зразки оформлення індивідуальних завдань, передбачених силабусом дисципліни;
- методичні вказівки щодо написання та оформлення звітів про проходження практики та інших письмових робіт.

5.3. Методичне забезпечення СРС повинно передбачати й засоби самоконтролю (тести, самостійне розв'язання задач з перевіркою отриманих відповідей тощо).

5.4. Навчально-методична література повинна розроблятися з урахуванням специфіки різних видів самостійної роботи, у ній має бути визначена система оцінювання результатів СРС.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

6.1. Методика організації СРС залежить від структури, характеру та особливостей дисципліни, що вивчається, обсягу годин, розрахованих на її вивчення, виду завдань для самостійної роботи, рівня підготовки здобувачів вищої освіти та умов навчальної діяльності.

6.2. Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в ДУЕТ навчальний тиждень - це складова навчального часу здобувача вищої освіти.

6.3. Обсяг часу, який має бути витрачено на СРС, розраховується як різниця між загальною кількістю годин, відведених на вивчення дисципліни, та кількістю аудиторних (контактних) годин, визначених навчальним планом.

6.4. Визначення змісту СРС, форм і методів її організації покладається на кафедру.

6.5. Формування змісту самостійної роботи передбачає:

- визначення та обґрунтування необхідного переліку розділів, тем, питань, завдань, що виносяться на СРС;
- визначення змісту та обсягу теоретичної навчальної інформації та практичних завдань із кожної теми, які виносяться на СРС;
- відбір методів і форм СРС відповідно до сучасних технологій навчання;
- визначення форм і методів контролю за самостійним виконанням здобувачами вищої освіти завдань;
- розробка критеріїв оцінювання результатів СРС.

6.6. Критерії визначення навчальних матеріалів, які можуть бути запропоновані здобувачам вищої освіти для самостійного опрацювання:

- взаємозв'язок змісту навчального матеріалу для самостійної роботи з матеріалом, вивченим у процесі аудиторних занять;
- відповідність обсягу та рівня складності запропонованого навчального матеріалу реальним можливостям, рівню підготовленості здобувачів вищої освіти та часу, відведеному на самостійне вивчення цього матеріалу;
- змістовно-технологічний взаємозв'язок між формами та методами самостійного вивчення здобувачами вищої освіти навчального матеріалу, самоконтролю знань, з одного боку, та

дидактичними вимогами до рівня засвоєння, засобами контролю та оцінювання набутих знань, з іншого.

6.7. На самостійне опрацювання здобувачами вищої освіти за умови контролю якості засвоєння знань викладачем виносяться такі навчальні матеріали:

- за рівнем складності доступні для самостійного вивчення;
- що розширюють, доповнюють, деталізують знання основ, викладених у базовому курсі;
- аналогічні вивченим, побудовані на принципах, уже розглянутих у попередніх темах;
- описові, фактологічні; спрямовані на формування навичок та стійких знань: вправи, задачі, розрахунково-графічні роботи тощо;
- матеріали практичного спрямування, тобто такі, що ілюструють застосування загальних принципів, викладених у базовому курсі, у виробничих умовах.

6.8. Винесення тих чи інших тем навчального курсу на самостійне опрацювання здобувачів вищої освіти також залежить і від рівня методичного забезпечення дисципліни у цілому та окремих її тем зокрема.

6.9. планування самостійної роботи здобувачів вищої освіти на кафедрі відбувається так:

- силабуси, які укладаються викладачами та затверджуються на засіданні Науково-методичної ради ДУЕТ, передбачають:
- перелік рекомендованої навчальної та інструктивно-методичної літератури до практичних занять, лабораторних робіт до кожної теми;
- критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти та контроль за їх самостійною роботою.

7. ІНДИВІДУАЛЬНО- КОНСУЛЬТАЦІЙНА РОБОТА ЗІ ЗДОБУВАЧЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1. Індивідуальна робота здобувача вищої освіти – це аудиторна самостійна робота за індивідуальними завданнями під керівництвом викладача, під час виконання якої здобувач вищої освіти може отримати методичну допомогу у вигляді консультацій щодо виконання цієї роботи, при цьому консультації носять індивідуальний характер. Вона може включати вивчення окремих розділів навчальної дисципліни, аудиторне прослуховування, роботу з використанням комп'ютерної техніки тощо і враховувати специфічні вимоги конкретної дисципліни.

7.2. Індивідуальні навчальні завдання з окремих дисциплін представляють собою позааудиторну самостійну роботу здобувача вищої освіти навчального або навчально-дослідницького характеру. Вони мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі вищої освіти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання видаються здобувачам вищої освіти у терміни, передбачені робочим планом дисципліни, і виконуються кожним здобувачем вищої освіти самостійно при консультуванні викладачем. У випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання залучаються декілька здобувачів вищої освіти, у тому числі інших спеціальностей.

7.3. Індивідуальні навчальні завдання можуть мати наступні види:

- конспект з теми за заданим або власно розробленим здобувачем вищої освіти планом;
- реферат з теми або вузької проблеми;
- виконання розрахункових або практичних (ситуативних) задач різного рівня складності з будь якої теми;
- розробка теоретичних або прикладних функціональних (діючих) моделей, явищ, процесів, конструкцій тощо;
- комплексний опис будови, властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій тощо;

- підготовка індивідуального або колективного творчого завдання;
- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни, бібліографічний опис тощо;
- реферування іноземних текстів за фаховими темами;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань.

7.4. Одним з видів проведення індивідуальної та самостійної роботи зі здобувачами вищої освіти є використання сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання, зокрема, модульного середовища для навчання Moodle, яке створюється викладачами на допомогу здобувачам вищої освіти.

7.5. Індивідуальна-консультаційна робота зі здобувачем вищої освіти може проводитись науково-педагогічними працівниками через:

- *консультації з навчальних дисциплін.* Консультації проводяться протягом семестру (поточні) та перед контрольним заходом (екзаменаційні);
- *перевірка та приймання контрольних робіт,* передбачених робочим навчальним планом;
- *керівництво й оцінювання результатів індивідуальних завдань,* передбачених робочим навчальним планом, у здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, зокрема курсових робіт і курсових проєктів;
- *керівництво практикою* здобувачів вищої освіти ;
- *керівництво підготовкою кваліфікаційних робіт певного освітнього ступеня.*

7.6. Інші види діяльності з організації та керівництва СРС (розробка методичного забезпечення СРС, керівництво науковою роботою здобувачів вищої освіти, студентським науковим гуртком, факультативом, спецсеминаром тощо) відбуваються за рахунок загального бюджетного часу, запланованого на поза аудиторну роботу викладача.

7.7. Здобувачі вищої освіти, які приступають до вивчення дисципліни, на перших заняттях повинні бути проінформовані викладачем щодо системи організації самостійної роботи із цього курсу - обов'язкових та вибіркового завдань, термінах їхнього виконання, кількості балів за кожен вид робіт, часу проведення консультацій, а також отримати детальну інформацію про основну та додаткову літературу, рекомендовану до самостійного вивчення дисципліни.

7.8. У навчальній та інструктивно-методичній літературі, що розробляється викладачами кафедр для СРС, містяться методичні рекомендації до вивчення дисципліни, питання для самоконтролю, порядок і приклади розв'язання типових задач тощо.

8. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

8.1. Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти є проведення контрольних заходів.

8.2. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався в ході проведення навчальних занять.

8.3. Можливими формами СРС, формами контролю та звітності є такі:

Види та форми СРС	Форми контролю та звітності
<i>І. Підготовка до поточних аудиторних занять</i>	
1.1. Вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій тощо	1.1. Активна участь у різних видах аудиторних занять
1.2. Виконання домашніх завдань	1.2. Перевірка правильності виконання завдань
1.3. Підготовка до практичних, лабораторних	1.3. Активна участь у практичних,

занять	лабораторних заняттях
1.4. Підготовка до модульних контрольних робіт та інших форм поточного контролю	1.4. Написання модульної контрольної роботи тощо
II. Пошуково-аналітична робота	
2.1. Пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою	2.1. Розгляд підготовлених матеріалів під час аудиторних занять
2.2. Написання реферату (есе) за заданою проблематикою	2.2. Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час аудиторних занять або перевірка роботи викладачем
2.3. Аналітичний розгляд наукової публікації	2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять
2.4. Аналіз конкретної виробничої ситуації та підготовка аналітичної записки (Case study)	2.4. Розгляд підготовлених матеріалів, участь у діловій грі

2.5. Практикум із навчальної дисципліни з використанням програмного забезпечення	2.5. Перевірка правильності виконання завдань
2.6. Підготовка курсової роботи (проєкту)	2.6. Захист курсової роботи (проєкту)
2.7. Підготовка кваліфікаційної роботи (проєкту)	2.7. Захист кваліфікаційної роботи (проєкту)
III. Наукова робота	
3.1. Участь у наукових студентських конференціях і семінарах	3.1. Апробація результатів наукових досліджень на наукових студентських конференціях і семінарах
3.2. Підготовка наукових публікацій	3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подання до друку результатів наукових досліджень
3.3. Виконання завдань у межах дослідницьких проєктів кафедри (інституту / факультету)	3.3. Використання результатів наукових досліджень у звіті з НДР, підготовка роботи на конкурс студентських наукових робіт
IV. Проходження практики	
4.1. Проходження практики на підприємстві, фірмі чи в установі	4.1. Звіт за результатами практики

8.5. Оцінки (бали), отримані здобувачами вищої освіти за виконання різних видів самостійної роботи, проставляються в журналі обліку успішності академічної групи та входять до складу суми балів, що здобувач вищої освіти отримує за опанування відповідного кредиту.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (СРС)

- 9.1. У ході проведення контрольних заходів викладач оцінює:
- рівень засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
  - уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних задач;
  - обґрунтованість логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
  - повноту розкриття теми дослідження;
  - оформлення матеріалів згідно із висунутими вимогами.

10. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Положення розглядається та затверджується рішенням Вченої ради Університету та вводиться в дію наказом Ректора.

10.2. Зміни та доповнення до Положення приймаються в тому самому порядку, що і саме Положення.

ПОГОДЖЕНО: на засіданні науково-методичної ради 24.02.2021 року (протокол № 4)

Голова науково-методичної ради,
проректор з науково-педагогічної,
навчальної роботи та міжнародних зв'язків

Сергій ГУШКО

Проректор з науково-педагогічної та виховної роботи

В. ОРЛОВ

Начальник юридичного відділу

О. СЛІСАРЕНКО